

postal local este rugat a
inapla revista:
ADM. ORSZÁG-VILÁG ARAD

ORSZÁG

VILÁG

Tartalom:

Ember legyen a pénzügyigazgatósági
közeg és nem emberre vadászó
véreb!

A hitnek egyetlen ellensége van: a hi-
tetlenség!

Tömegesen szedi áldozatát a válási jár-
vány.

Megszivleendő sorok a magzatelhaj-
tásokról.

Megnyitkák az iskolák, nyakunkon a
tankönyvmizériák.

Szondy arad-i gyógyszerész és Sándor
András halála.

Uj elnökség kerül a zsidó hitköztség
élére.

Hamiskártyások fosztogatják a piacok
látogatóit és az utazóközönséget.

Tanulmányutat ajánlunk Aradváros
vezetőségének.

Hadjárat a titkos találkahelyek ellen.
Hazaérkezett a győzelmes román lo-
vaglósapat.

Százéves terv his 120.

A világhírű énekesnő hazai pihenő-
kurája.

Havonként, inkasszó utján hajtják be
a városi adót -- Clujon.

Arad-i orvos regényírói sikere.

Az arad-i Steiner építész-céget alapo-
san megleckésztette Timișoara
jogtanácsosa egy táblai tárgyalá-
son.

SCHUT

POSZTÓ
NAGYÁRUHÁZ

ORSZÁG-VILÁG

(Erdélyi Élet)

Politikai, társadalmi, közgazdasági és művészeti országos riportlap

Főszerkesztő: GELLER ÖDÖN

Fényképes igazolványokkal ellátott kiadóhivatali megbízottak:

Hegedűs Béla	București
Gózon Károly	Cluj
Geller Endre	Timișoara
Neuman László	Oradea
Krausz József	Satu Mare
Berkes Andor	Tg.-Mureș
Dietrich Gusztáv	Brașov

Bizományi vezérképviseletek:

R o m á n i a: Slova S. A., Oradea

Csehszlovákia: Lipa, Bratislava, Rucova ul. 8.

Jugoszlávia: Literaria Lapterjesztő Vállalat, Subotica.

Magyarország: Central országos hírlap és könyvterjesztő vállalat Budapest VI., Nagymező u. 68.

Olaszország: S. I. Rudolf Mosse Milano, Via Durini 51.

Előfizetési árak:

Az Ország-Világ uccai árusítását vidéki városokban beszüntettük. — Lapunk kizárólag előfizetés útján kapható.

Előfizetés egy évre: vállalatoknak, nagykereskedőknek és külföldre 1000, magánosoknak 600 lei

|| Orvosi hírek: hasábonként 50 lei. Gyászjelentések: egész oldal 4000 lei, féloldal 2000 lei

Hirdetések közvetlenül a kiadóhivatalhoz küldendők be, vagy bármelyik hirdető iroda útján is feladhatók. A hirdetések díja szövegoldalon 8 lei, hirdetés oldalon 6 lei. — négyzetem.-ként. Nyilttér rovatban 50 lei, szövegoldóti részben 32 lei a sordíj. Ünnepi számokban a hirdetések és egyéb közlemények ára 50 százalékkal magasabb. Amely közlemények végén szorzójel (x) van, fizetett közlemények vagy kiadóhivatali hírek.

Ardeal-i szerkesztőség és kiadóhivatal: ARAD, Bul. Reg. Ferdinand 19. Telefon: 525.

București-i szerkesztőség és kiadóhivatal: Strada Lipscani No. 74.

Szerkesztőségi órák: d. e. 8—12-ig, d. u. 4—6 ig

Nyomda: Lovrov & Co., Arad, Bul. Regele Ferdinand 5. Tel.: 484.

Ember legyen

a pénzügyigazgatósági közeg és nem emberre vadászó véreb!

(Tg. Mureş). Adós fizess! Ez volt mindig a pénzügyi hatóságok és a pénzügy minisztérium vezérjelszava. Ennek a jegyében történt az adóbehajtás a legnagyobb szigorúsággal, mert a pénzügyi hatóságoknak az a felfogásuk, hogy az adófizetőknek legfontosabb állampolgári kötelességük adójuk rendezése.

Nem is vitás, hogy az állami élet biztonságának egyik legjelentősebb kelléke a közterhek viselése, a költségvetés egyensúlyának biztosítása és az adófizetés zavartalan folytonosságának megővése. De bizonyos méltányossággal szellemnek, mégis csak kellene itt érvényesülnie.

Nem volna szabad a jelszónak mindig csak ennek lenni: Adós, fizess!

Néha arra is lehet talán gondolni, adós örül, mert bizonyos könnyítésekéről gondoskodnak számcdra. Belátjuk, hogy nehéz helyzetbe kerültél, hiszen függvénye vagy a világ gazdasági válságának, amely nem képzelődés, hanem súlyos nagyon is érzhető testünkön, bőrünkön érzhető valóság. Tehát mérsékelni fogjuk az adókat, fizetési könnyítéseket adunk, megengedjük a részletekben és pedig havi részletekben való türelesztést.

Sajnos ilyen kijelentéseket a pénzügyi hatóságok soha sem tesznek. Azok merevek, ridegek, a betű szelleméhez ragaszkodnak és szinte érzéktelenül nézik az adófizető alanyok keserves vergődéseit. Sőt, mint meszi, még

Előfizetési hátralék

193.....től 193.....ig

Lej.....

Nagyon kérjük díjhátralékos t. előfizetőinket b. számlájuk rendezésére, hogy mi is pontosan eleget tehessünk vállalt kötelezettségeinknek s ilyformán erőt gyűjthessünk feladatunk teljesítéséhez.

Teljes tisztelettel!

„ORSZÁG VILÁG“

ardeal-i kiadóhivatala: Arad.

nagyobb szigorúságot akarnak tanusítani az összes adóhátralékok könyörtelen behajtásával. Legfeljebb annyi engedményt tesznek, hogy azoknak, akik hátralékaikat kifizetik a megállapított időpontig nem akasztanak szigorú megtorló eljárásokat a nyakába.

Ez viszont nagyon kicsike vigasztalás.

Híszen a legtöbb ember nem azért nem fizeti adóját, mert meg akarja károsítani az államot, vagy bosszantani kívánja a pénzügyi hatóságokat, hanem együgyűen azért a rideg valóságért, hogy nincs pénze. Ha azonban semmiképpen sem kap belátást a maga nehéz helyzetében, nem értik meg az illetékes tényezők, hogy: ahol nincs ne keress, nem csoda, ha az adófizető polgárság nagy része, szinte csak ellenséges szemmel tudja nézni az adóközegeket és a végrehajtókat.

Azán tegyük még hozzá: ezek az urak legtöbbször nem a legtapintatosabban és humánusan viselkednek. Önkényeskedők, erőszakosak és valósággal úgy viselkednek, mintha nem ők élnének az adófizető keserves verejtékkel megszerzett garasából, hanem azok az övékéből.

Pedig nincs kétség az iránt, hogy az adóbevételek emelkedése szoros összefüggésben áll a termelés, a kereslet és a megélhetési lehetőségek javulásával. Minél több ember kap munkát, minél nagyobb forgalmat bonyolítanak le az üzletek, minél többet termelnek a gyárak, annál nagyobb összeget adó folyik be az állam pénztárába. És fordítva. Tehát egyrészt arra kellene törekedniök a közgazdasági élet összes hivatott vezetőinek, hogy minden lehetőséggel fokozzák és emeljék az országban az ipari termelést és a kereskedelmi forgalmat. Másrészt eszméjének már reá arra, hogy udvariassággal, előzékenységgel, megértéssel, és belátással több és szebb eredményt lehet elérni, mint könyörtelen szigorúsággal.

Kevesebb ukázt, kevesebb ridegséget, az adós, fizess! könyörtelen jelszavának kevesebbszer történő hangoztatását kéri az adófizető társadalom, amely a maga pénzéért annyit igazán el is várhat, hogy mindig csak illendő formák között rendelkezzenek felette és a jövedelmei felett és kezeljék kellő belátással.

Alkalmi bevásárlás!

Vajda
posztóáruházban

Strada Eminescu 15.

Reklám árak! Mercur bevásárlási hely

Dr. Fábián László

A hitnek egyetlen ellensége van: a hitetlenség!

Ujságot olvasok. Komoly, régivágású székely lapot s olvasás közben elborul a lelkem a multak fájdalmain s a jövőndő rettegésén. Nem az írástól, amit olvasok, hanem az emlékektől, melyek az írás nyomán lelkemben felfakadnak s a képektől, amelyek az írásból a jövőben lelki szemeim elé torlódnak.

Hitről, felekezetről beszél az olvasmány. Egy kulturális összezejvételén egymás mellé ült — nem véletlenül — hanem tudatosan

egy protestáns és egy katolikus lelkész.

Mindakettő magyar, mindakettő Istennek és Krisztusnak elkötelezett hivatalos szolgája.

És a székely lap ennek a látványnak hozsannát kiállt. Lelke mélyéből örvend, hogy a „keresztény” és a „keresztjén” lelkészek békeségben ülnek egymás mellett s nem fordult fel a világ, amíg a két pap kezét kézbe tartva gondolkodik és imádkozik a székely-magyar nép jövőjéért, háben való megtartásáért.

Teremtő szent Isten! Micsoda rettenetes emlékek ébrednek az ember lelkében az *Olvasmány hatása alatt! Mennyi „miért” kérdés* tolul a szívekre, mennyi könny, mennyi vér és szenvedés tolul az ember lelki szeméi elé, amikor azt az egyetlen „y” betűt látja le nyomtatva a minden betűt egyforma türelemmel viselő újságpapírosra!

És ha elfordul a lelkünk a szenvedésekkel, uralkodók és államok bukásával kirakott, milliók vérével megáztított multtól s elborult szemünk a jövőbe tekint, még borzalmasabb jövőndőbe tekint, még borzalmasabb jövőndőt látunk az új jelekből, zöld, kék és más színű ingekben, horogkeresztes és más jelvényekben.

Keresztény és keresztjén vallás ma már tuhaladott álláspont.

A Krisztust egyformán dicséri ma már minden keresztény és keresztjén halandó, aminthogy egyformán erős várunk nekünk az Isten, bármilyen formában dicsérjük is őt. És csak egyedül ő ma a mi erős várunk.

Kezet a kézbe téve ül tehát a Székelyföld egy kis városában egy keresztény és egy keresztjén lelkész és ezt már eredménynek könyveji el a mai társadalom. Szomorú, nagyon szomorú, hogy ma még csak ezen a ponton tart.

Tudod-e emberlestervérem, miért jutottál oda, ahol most vagy? Tudod-e, hogy miért nincs kenyered, miért nincs hársületed és miért nincs lelki nyugalmad?

Mert a hitel, az Istent kisajátítottad magadnak.

Mert azt hiszed, hogy csak „keresztjénynek”, vagy csak „keresztjénnek” van joga élni itt és a jövő életben. Mert elfeledted, hogy *a hit csak egy lehet, ha száz, vagy ezerféle formában nyilatkozik is meg.*

Ki meri teljes lelki nyugalommal kisajátítani magának az Istent? Vajjon a tűzimádónak, vagy kigyóimádónak, vagy a napimádónak nincs-e hite? Van. Annymira van, hogy a tűzben, kigyóban, a meleget és életet adó napfényben éppen úgy keresi az Istent, a rajta kívül és felül álló hatalmat, mint a „keresztény”, vagy a „keresztényen” halandó. A hite éppen olyan erős és boldogító lehet az egyiknek, mint a máséknak, -- csak a formája, a megnyilatkozása más.

A Jehova, Allah, Budha és más elnevezések közös nevezőre hozva mind, mind az Istent, az Istent, az örökkévaló Istent jelentik, a bennük való hit mind egyformán boldogít, ha valóban él és meggyőződéssel él a hívő lelkében.

Mire való tehát a zöld ing, a kék ing, a horogkereszt és más egyéb harci jelölény a hívők lelki megnyugvásá ellen. Ki meri és hogy meri magának külön kisajátítani az Istent?

A hitet nem kisajátítani, hanem tovább osztani kell. Adni annak, akiben megfogytakozott, megerősíteni abban, akiben megingott és megöltöteni vele azt, akinek egyáltalán nincs.

Mert itt a tizenkettedik óra, mikor már a hitnek nem önmagával, hanem a hitetlenséggel kell szembeállnia. Itt az emberi társadalom átalakulásának tizenkettedik órája. A társadalomnak át kell alakulnia. Az ember és az élet fejlődik, az idő és a fejlődés kerekét megállítani nem szabad, de nem is lehet. Nem. Megállítani nem, de irányítani igen.

Jön, feltartóztatlanul jön az emberi társadalom átalakulása, amely új alapokra helyezi az emberek életét. Ebből az új alakulathoz nem szabad visszahozni a hitnek mindenkorra a világegyetem szerint változtott hitnek.

Az emberiségnek is, az egyes embernek is legnagyobb ellensége az, aki kivieszi lelkéből a hitet, vagy erőszakot követ el a lelki meggyőződésén s ezáltal állattá süllyeszti le az embert. Mert milyen élet lehet az, melynek végére nincs pontként odatéve a feltámadás hite, a jövő élet vigasztalása? Milyen napokat él a hitnélküli ember, akít nem biztosít hite a holnapi napról? A vadon bokraiban, barlangjaiban bujkáló vadállat élete ez.

És most aztán az átalakulás nehéz idejében jölesik látni a különféle vallások lelkészeit, anint kezét kézbe téve gondolkoznak fajuk és hitük megmentésén, csak éppen azt kell még látnunk, hogy nemcsak két hitfelekezet papja, hanem minden vallás papja üljön egymás mellé s kezét kézbe tartva, várja és fogadja a társadalom átalakulásának viharait, mert a viharban a pusztulás szelleme nyargal, melynek egyedüli megfőkezője csak a hit, a meggyőződéses hit lehet.

Kezet a kézbe tehát testvércim. Mindenki papja a maga hitének s az új társadalmi átalakulás viharában szorosán egybekapcsolt kézzel, együtt egy akarattal kell megvédenünk emberi mivoltunkat.

Az a bolsevizmus veszedelmes, melynek nyomait templomok romjai jelzik. A templomok romjai, melyek egyszersmind a megsemmisült emberi lelkek romjai is.

Kezet a kézbe embertestvérem s egyesült erővel védjük meg a jövőt. Ehhez az egyesült erőhöz pedig le kell tegyük a színes inget s a színes szallagról a horogkeresztet s helyettük fel kell öltönnünk a lelkek tiszta fehér leplét, a meggyőződéses és türelmes hitet

Tömegesen szedi áldozatait a válási járvány

(Cluj). **Bissonnak**, a békeidők egyik közismert és népszerű francia vigjátékirójának van egy ilyen című vigjátéka: **Váljunk el**. A darab a családi élet egyenetlenségeit mutatja be, torzító beállításban és az ugynevezett férj és feleség közötti összeveszések mindig ezzel a refrénnel végződnek: **váljunk el**. Bisson csak szórakoztatásul írta meg ezt a vigjátékot, de az életben, sajnos, igen sok esetben tragédia, vagy legalább is tragikomédia lesz belőle. Mert szinte

társadalmi járvány lett a válás.

A bíróságok előtt napirenden vannak a válóperek, amelyek legtöbbje igen kinos fejleményekkel szokott járni. Életre-halálra szóló gyűlölködésekkell családi intimitások igazán nem nyilvánosság elé kívánczó feltárásával, a válóperek kegyetlen összezapásaival és sok más csunya fordulattal fűszerezve.

A sajtó, de különösen a családi élet bensőbb titkaiban készséggel turkáló és a pletykaéhes fantáziákat izgatni kívánó zugsajtó gyakran széltebnehosszában ír meg ilyen igazán nem a lelkek épülésére szolgáló válópereket és családi botrányokat.

A válások száma és statisztikája is megdöbbentő emelkedést tüntet fel. A családi élet éppen ennek a ledér életfelfogásnak jegyében sok helyütt meglazult és sem a szülők, sem a gyermekek nem látnak olyan példákat, amelyek kívánatosak lennének a számára.

Beteg társadalmi életének betegek a megnyilvánulásai is ezt a kóros állapotot legjobban a családi élet válsága mutatja, amely bizony nem mindig sérthetelen és bonthatatlan szentség, ahogy azt igazán erkölcsös életfelfogásnak kellene tekintenie, hanem könnyen meglazítható kapcsolat, kilengésekre alkalmakat adó lehetőség és sokszor csak türt és unt forma.

Nem lehet eléggé hangsúlyozni, hogy ennek a beteg világnak gyógyítása soha sem kezdődhetik igazi okossággal és a dolgok velejéig való meglátással felülről.

Alulról kell kezdődnie. Az egyéni és családi életből kiindulva. Meg kell teremteni a tökéletes belső összhangot a családi élet keretei között, amely aztán alapjául szolgálhat a nemes értelemben vett gyermeknevelésnek és lélekalkításnak. Az apa és anya a maguk rendíthetetlenül összetartó szeretetével szolgálhatnak csak mintaszerő példát gyermekeinknek, akik így rajtuk keresztül tanulják megismerni és megbecsülni a szeretet igazán összefogó erejét és így a családon túl meg tudják látni a faji érzés egységbekapcsoló hatalmát, azon túlmenően pedig az

egyetemes emberszolidaritás szükségességét is. Akik őszintelelékkel szeretnék kimeríteni az embert a Ma rettentő válságából, azoknak legelőször is erre a szempontra kell figyelmeznük: a családi élet bonthatatlan egységének megóvására. Vagy is

egyházaknak, társadalomnak, államnak, különféle közületeknek mind-mind egységesen fel kell venniök a harcot a válási járvány ellen,

amely azonfelül, hogy sokszor férj és feleség sorsát változtatja boldogtalanná, számtalan esetben kis ártalmatlan gyermekek lelki nyugalmát dulja bel és teszi tönkre örök időkre.

A családi élet tisztaságának és szentségének parancsoló szükségességével kell beleharsogni a világba, hogy a „**vájunk el**” jelszava még csak könnyelmű tréfalkozás sem lehet, annál kevésbé elszomorító valóság. A családi életnek olyan érinthetetlen egységnek kell lennie, amellyel se komédiát, se tragédiát nem lehet s nem szabad felelőtlenül, vagy holmi laza felelősségérzettel üzni. Azt csak tisztelni kell, óvni, félteni és védeni, — nemcsak az egyének, de az egész társadalom és az egész emberiség érdekében is.

Az arad-i színpad

élete jóban rosszban összeforrott **SZENDREI Mihály** nevével. Sok támadás és gáncs érte Szendrei Mihályt az idők folyamán, ami nem is csodálatos, hiszen a színigazgató hálátlan tiszttségét töltötte be hosszú évtizedeken keresztül. Mint színészt azonban mindenkor elismerés és tisztelet vette körül. Ismerjük el: **Szendrei Mihály** ma is egyik legkiválóbb jellemszínészünk, akinek fellepte mindenkor élvezetes órákat jelentett.

Október 17-ikén az arad-i közönség bizonyára ismétél azzal a ritka alkalommal, hogy Szendrei művészetének tanuja lehet. Az előadás sikeréhez a színészgárda színjava járul.

Szendrei Mihály az ardeal-i színjátszásnak olyan értéke, amilyenre mindig büszkék lehetünk. Éppen ezért meglepéssel látnánk, ha az új színházi rezsimnek sikerülne lekötni az idei szezon számára a régi művészi nemzedéknek ezt a kiválóságát. Előnyt jelentene ez ugy Arad színházbajáró közönségének, mint a színtársulatnak is, mert hiszen Szengrei Mihálynak ma is igen sok híve van Arad-on, mint Timișoara-n.

— A svájci frank leértékelése nem országos szerencsétlenség, már négy-öt év előtt végre kellett volna hajtani. ((Müller Alois, a svájci parasztszövetség elnöke.)

Megszívlelendő sorok a magzatelhajtásokról

Kedves szerkesztő ur! Ardeal-i lapokban olvastam, hogy egyetlen napon, különböző helyeken, négy halálos magzatelhajtási ügyben tettek feljelentést és, hogy a rendőrség négy ilyen ügyben indította meg a nyomozást.

Mi ez? Négy félbeszakított élet egy napon! Kicsit soknak találok és hiát adok a jó Istennek, hogy én megmaradtam.

Nem mintha nagy öröm lenne a világon lenni, egyáltalában nem biztos még, hogy mi jobb, megszületni vagy meg nem születni. Tessék elképzelni, ha egy napon négy magzatelhajtást lepleznek le, hány ilyen magzatelhajtás marad titokban?!

Hány bába néni, hány kuruzsló ur szól bele a természetbe, hány gyermeket fojtanak meg csirájukban, hány vérmérgezést okoz a tudatlanság és a társadalmi következményektől való rettegés!

Szerkesztő ur, nekem szörnyű gyanum támadt!

Már napok óta nem tudok aludni emiatt, folyton azon gondolkodom, mi az oka annak, hogy ilyen rémes világot élünk?

Miért gyilkoljuk egymást, miért fegyverkezik az egész világ, miért játszanak bikaviadalt egymással az emberek?

Miért áznak naponta az újsághasábok vérben? Miért nincsenek rendes, okos emberek, miért nincsenek zsenik, próféták és szentek, akik megfogták a világ sorsát kezükben és megakadályozták a vérgőzös káoszról?

Én megfejtetem, hogy miért nincsenek ilyen nagy emberek.

Elhajtották őket, szerkesztő ur!

Meggyőződésem, hogy azért élünk ilyen szörnyű időköt, mert a rendes embereket nem hagyták megszületni.

A szenteket, a prófétákat és az apostolokat nem hagyták megszületni a bába nénik és a külvárosi kuruzslók.

Az volt a jobb garnitúra, amelyet elpusztítottak! A selejtesebb rész maradt csak meg, a mai emberiség, kedves szerkesztő ur!

Mi maradtunk meg, a rosszabb anyag, mi maradtunk meg, a senkik, a jelentéktelenek, az értéktelenek.

Á nagy embereket, kiválókat, a tehetségeseket elhajtották. A codreanuk megszülettek.

Az új Eminescukat, Goetheket, Petőfiket, Adykat elhajtották, de viszont meghagyták születni a vasgárdista költőket...

Nincsenek új Shawok, új Gorkijok, új Molnár Ferencek, de vannak picit breल्ली-írók.

Addig-addig dolgoztak a kuruzsló bácsik és táskás nénik, amíg elülték a világból a születendő Wagnereket, Beethoveneket, Liszt Ferenceket, de minden akadály nélkül megszülettek a brodszkymikik.

Még idejekorán megakadályozták az új Napoleonokat és Hindenburgokat, hogy megszülessenek!

És ha nagyritkán előfordul, hogy mégis megszületik egy zseni, valami elnézés folytán, mert nem mentek el a magzatesztergályoshoz,

akkor életben elhajtják a zsenit, a szentet és a prófétát, nem hagyják kifejlődni, nem hagyják érvényesülni!

Tudok eseteket, amikor kiváló emberekkel negyvenéves korukban hajtottak el, hogy ne zavarják az igen tisztelt és mindnyájunk által nagyrabecsült politikusokat.

Tudok esetet, amikor hetvenéves zseniket sem engedtek ki a placentájából, már régen a világon volt, szakállt eresztelt és már megszédtek halkán a véredényei, de még sem hagyták megszületni és nem szülehetett meg szegény egészen halála napjáig.

Elhajtották őt a gondolataival, terveivel, eszméivel együtt, belefajtották a magzatvízbe és elvonták a levegőt az orra elől!

Jaj annak, kedves szerkesztő ur, aki a mai hétköznapiságban ki mer válni embertársai közül! Könyörtelenül elhajtják vezérigazgatók és kiadók, miniszterek és társadalmunk egyéb kiválóságai.

Ez a kor rettenetesen a kitünőt emberektől, ez a kor csak hétköznapiságot akar és megfojtja a pirosbetűs, ünnepi embereket.

És milyen gondos szelekcio folyik a születés előtt.

Bámulatos érzékük van a magzatiszároknak! Előre tudják, hogy kiből lesz az értelkes ember, kiből nem lesz az!

Előre tudják, melyik magzat indul zseninek és melyik indul szürke hétköznapiinak.

Honnan tudják?

Csodálatos érzékük van ehhez, szerkesztő ur. A nagy embernek, aki jönne, hogy ezt a kort megváltoztassa, már a második hónapban odakiáltják:

— Vissza!

A hétköznapiinak, akikből nem lesz semmi, aki jelentéktelen marad és nem ri ki a többi közül, megadják az engedélyt arra, hogy megszülessen.

Ez az oka annak, hogy így nézünk ki, szerkesztő ur!

Ez az oka a világháborúnak, a válságnak, a vérengzéseknek, a tömegkivérgéseknek.

Akik megszülettek, nagyon rosszul rendezték be korszakunkat.

Azokra kellett volna bízni, akikkel nem hagytak a világra jönni.

Sokkal jobban elintézték volna mindent.

Ezért ajánlom, hogy szüntessen meg sürgősen a magzatelhajtásokat. Hagyják a világra jönni az igaz embereket is!

Hálha akkor jobb lesz. Mert meggyőződésem, hogy nagyon hiányoznak az emberiségnek azok a zsenik, próféták és apostolok, akiket nem hagytak megszületni.

f-r

Csak az árák olcsók, minőségeink változatlanul jók!

Csak az árák olcsók, minőségeink változatlanul jók!

G O L D S T E I N L A J O S

divatáruháza Arad, str. Bratianu 2.

Mélyen leszállított árákon nagy választékot nyújtunk kosztüm és kabátujdonosságokban, bársonyok, sejmek és mosóanyagokban. — A hölgy- és férfiközönség kedvelt bevásárlási helye. oooooo

Megnyiták az iskolák, nyakunkon a tankönyvmizériák

A szegényebb gyermekek könyv nélkül maradnak az idén. Üzérkedéssel vádolnak egyes tanítókat a könyvkereskedők

Az iskolaév kezdete tudvalevőleg mindenkor a könyvkereskedők tevékenységének a kezdetét is jelenti. Idén azonban a könyvkereskedők szomoru évad elé néznek. A tankönyvek és tanfelszerelések rendkívüli drágasága, ezenkívül a tankellékeknek az iskolák által való beszerzése rendkívül súlyos csapást mért a könyvkereskedőkre, szülőkre és gyermekekre egyaránt.

Mit mond a könyvkereskedő

— Tavaly még volt a tanév kezdetekor valamennyi forgalmam — mondotta érdeklődésünkre egy ismert könyvkereskedő. — Az idén azonban valósággal kétségbeejtő módon mutatkozik az érdeklődés minden hiánya. Az a kis elemiiskolás gyerek, aki tavaly még egész felszerelését nálam vásárolta, most bejön, hogy egy ceruzát, vagy egy kétéleles füzetet vegyen. Amikor megkérdem tőle, hogy az idén miért nem jön hozzám, először nem akarja megmondani, de azután megsugja:

— A tanító bácsi megmondta, hogy mindenki hozzon magával 200 leit az iskolába és akkor megkapja az egész felszerelést.

— Tudvalevőleg épen tavaly jelent meg egy rendkívül szigorú rendelet, amely megtiltja a tanítóknak a könyvekkel és tankellékekkel való üzérkedést. A rendeletet úgy látszik sokan semmibe sem veszik és egyes iskolákban valóságos terrort fejtenek ki ebben az irányban a tanítók. Számunkra, könyvkereskedőkre, akik évente súlyos ezreket fizetünk adóban az államnak, türehetlen egyes tanítóknak ez a konkurenciája. Sajnos azonban, a szülők félnek és nem tesznek feljelentést.

„Kiveszem a gyermekemet az iskolából”

— Épen tegnap jött be üzletembe egy felháborodott szülő — mesélte a továbbiakban a könyvkereskedő. — Elmondotta, hogy kislánya azzal jött haza az iskolából, hogy a tanító megparancsolta, hogy mindenki vigyen 300 leit a felszerelésért. Eddig legalább az elemi iskola nem jelentett súlyosabb megterhelést, mert hiszen a gyerek apránként vásárolhatta meg azt, ami kellett. Egyszerre 300 leit fizetni azonban súlyos megterhelést jelent és legtöbbször el sem bírják.

— El vagyok szánva arra — mondotta az elkeseredett

szülő —, hogy nem engedek a tanító önkényének és inkább kiviszem a gyermekemet az iskolából.

— Ez a helyzet egyébként több iskolában. Másik baj a tankönyvek rendkívüli drágasága és igen sok szegény gyermek könyv nélkül marad az idén.

Mi a teendő?...

Eddig az volt a helyzet, hogy az iskolák egyik papirkereskedést előnyben részesítettek és a tanulóknak kifejezetten megparancsolták, hogy hol szerezzék be szükségleteiket. Már magában véve ez is ellentétben állott a tanítói morállal, mert hiszen magától érthetődően különböző feltevésekre adott alkalmat. Az idén azonban már ezek a privilegizált könyvkereskedések is keserűen tapasztalhatták egyes tanítók üzérkedéseit.

Mi itt a teendő?

Természetesen a könyvkereskedők együttes eljárására volna szükség. Azonban ez is csak úgy volna lehetséges, ha

a szülők közül többen konkrét panaszt tennének a felettes tanügyi hatóságoknál a helyzetükkel visszaélő tanítók ellen.

Akik könyv nélkül maradnak

Másik, régi, évek óta hangoztatott, de máig sem orvosolt panasz

BCU Cluj / Central University Library Cluj

a tankönyvek rendkívüli drágasága.

A közoktatásügyi minisztérium feladata volna tekintetbe venni a szegénysorsu szülők helyzetét és ennek megfelelően vagy általánosan leszállítani a tankönyvek árait, vagy pedig széleskörű akció keretében a szegénysorsu gyermekeket ingyen, vagy legalább is nagyon olcsó könyvekhez juttatni.

Aki még nem látta a szegénysorsu szülő könnyes szemét és aki még nem látta a könyv nélkül maradt gyermek fájdalmát, az menjen el bármelyik könyvkereskedésbe és ott tanuja lehet a megindító és vigasztalanul szomorú jeleneteknek.

A fizetni nem tudó szülő és a siró gyermek jelene ma már általánossá vált.

A külvárosok gyermekeit ma ismét az analfabetizmus veszélye fenyegeti. Feltétlenül tenni kell valamit a legfelsőbb fórumoknak a probléma megoldása érdekében. Mé pedig eredményesen és haladéktalanul. (—r—t—)

Pénzfelvételre — pecséttel ellátott hivatalos nyugta ellenében; — csak fényképes igazolvánnyal rendelkező kiadóhivatali megbízottaink vannak feljogosítva.

Szondy arad-i gyógyszerész és Sándor András halála

Sándor András iparos özvegye 100 ezer leies kártérítési pert indított Szondy János arad-i gyógyszerész ellen. Keresetét azzal indokolta, hogy a gyógyszerész sorozatosan morfiumot adott el férjének és ezzel aláasta egészségét, majd halálát idézte elő.

A felperes ügyvédje a következőképen adta elő az eset előzményeit:

— Sándor András asztalos egyizben szerencsétlenül járt műhelyében, aminek következtében hosszas orvosi gyógykezelésre szorult. Orvosai, rettenetes fájdalmainak csillapítására, többizben morfiumot rendeltek. Sándor annyira hozzászokott a morfium élvezetéhez, hogy gyógyulása után is folytatta a morfiuminjekciók alkalmazását. Ilyen esetekben Szondy János gyógyszerészhez fordult, aki minden orvosi előírás nélkül, bármilyen mennyiségben adott neki morfiumot. Ez a mennyiség oly nagy volt, hogy Sándor naponta 10—11 injekciót is alkalmazott magán. A morfiumhasználattal való visszaélés következtében Sándor oly súlyosan megbetegedett, hogy szükségessé vált szanatóriumban való internálása. Egy alkalommal Szondy gyógyszerész viselte is a gyógykezelési és szanatóriumi költségeket, mindez azonban már nem használt. Sándor többé nem nyerte vissza munkaerejét. Ezért a gyógyszerésztől 200 ezer leies kártérítést követelt. Szondy nem teljesítette a követelést, Sándor tehát bűnügyi feljelentést tett a gyógyszerész ellen súlyos testi sértés és kábítószerekkel való titkos kereskedés címén.

A feljelentés nyomán a gyógyszerész ellen megindult a vizsgálat, gyógyszerárúit lefoglalták. Ugyanakkor szakértőket bíztak meg Szondy gyógyszerkészletének tanulmányozására. Látván a súlyos helyzetet, március 12-én a gyógyszerész Sándorral egyezségeket kötött, amelynek értelmében felajánlott neki 100 ezer leit arra az esetre, ha feljelentését visszavonja. A 100 ezer leies összeg fedezésére egy „bianco”-váltót adott Szondy, amely akkor vált esedékessé, amikor az ügyet teljesen rendezték. Ugyanakkor megígérte Sándornak, hogy az összegre jelentékeny előleget ad. A felperes szerint azonban Szondy nem tartotta be a szavát és kijelentette, hogy nem ismeri el az adósságot. Minthogy Sándor néhány hét előtt meghalt, özvegye pert indított Szondy ellen a váltó érvényességének elismertetése érdekében.

Szondy János gyógyszerész ügyvédje a kereset elutasítását kérte azzal az indokolással, hogy „turpis causa” esete forog fenn és a felperes fenyegetésekkel jutott a váltó birtokába. A gyógyszerész minden esetben csak orvosi recept alapján adott el morfiumot. Később amikor Sándor megbetegedett, kérések és fenyegetések után elérte, hogy a gyógyszerész fedezte szanatóriumi költségeit. Ugyanakkor

Sándor özvegye írott nyilatkozatot tett, hogy semmiféle más követelése nincs Szondyval szemben.

Amikor a gyógyszerész ügyvédje ezt a megállapítást tette, Sándor özvegye, aki a tárgyaláson részt vett, így nyilatkozott:

„Kényszerültem erre a nyilatkozatra. A szanatóriumban, az izgalmak közepette, nem is tudtam, mit írok alá”.

A gyógyszerész ügyvédje, anélkül, hogy az özvegy kijelentését figyelembe vette volna, elmondotta, hogy a bűnvádi feljelentés megtétele után az özvegy újabb írásos nyilatkozatban kijelentette, hogy visszavonja a feljelentést. Az alperes ügyvédje végül tanúk kihallgatását kérte, amit a bíróság el is rendelt.

A helyi közvélemény élénk figyelemmel kíséri a pert, különösen azért, mert Szondyval kapcsolatosan különböző hírek keringenek. Azaz az indokolással, hogy idegen állampolgár, a hatóságok nemrégiben bezárták gyógyszerétárát és visszavonták működési engedélyét.

Uj elnökség kerül a zsidó hitközség élére

A közeli napokban érdekes változás történik az arad-i zsidó hitközség vezetésében. Dr. Schütz Henrik a hitközség hosszú időn át volt elnöke, előrehaladott korára és legyengült fizikumára való tekintettel lemond tisztségéről.

Schütz Henriki dr.-nak a hitközség vezetése körül szerzett érdemeit mindenki ismeri. Mindenkor készséggel és fáradságot nem ismerő lendülettel vezette az ügyeket és példátlan lelkiismeretességével viselte szíven annak érdekeit. Eltávozása épen ezért sajnálatos esemény a hitközsék életében.

Kiszivárgott hírek szerint Schütz Henrik dr. lemondása után a hitközség új elnökévé egyhangulag Lakatos Aladár eddigi alelnököt választják meg. Lakatos Aladár már évek óta fejt ki széleskörű jótékony munkásságot a hitközség és annak intézménye körül és különösen a zsidó alturista intézmények köszönhetnek igen sokat ügybuzgalmának. Lakatos Aladár a csendben, feltűnés nélkül, de annál nagyobb eredménnyel dolgozó emberek típusa, akinek már alelnökké való megválasztása is szerencsés gondolatnak bizonyult. Megfelelőbb és méltóbb választása nem lehet az arad-i zsidó hitközségnek, amikor új elnököt keres, mint Lakatos Aladár, akinek puritán és emelkedett szellemű gondolkozása lendületes új hitközségi munka garanciája is egyben.

Az elnöki tisztségre Fischer Jenő dr. arad-i ügyvédet jelölik, aki valóban érdemes utódja lesz Lakatos Aladárnak. Eddig is lelkes támogatója volt a különféle hitközségi akciónak, általánosan becsült személye tehát feltétlenül hasznára válik a vezetőségnek.

Hamiskártyások fosztogatják a piacok látogatóit és az utazóközönséget

Unde-i popa, aici e popa. — Itt a piros, hol a piros...?

(ARAD.) Néhány nap előtt a villamosvasut állomás közelében akadt dolgom. Péntek volt épen és ezért hatalmas forgalom volt a Regele Ferdinand téren. Az állomás irányából és a belváros felől hatalmas tömegben hullámszórt a jobbra falusi nép. Azon a kis térségen ahol a vidéki autóbuszok állanak nagyobb csődület vonta magára a figyelmet. A csődület közepén egy fiatal suhanc állott, aki messziről úgy látszott, mintha árusítot volna valamit. Ilyen vásári napokon ez meglehetősen közönséges látvány. Amkor azonban közelebb léptem, feltűnt, hogy azon a deszkán, amelyet a keyében tartott, mindössze három üres, fél dióhéj van. A gyanuskülsejű ifju pedig nagy buzgalommal váltogatta, keverte a dióhéjakat.

„Unde-i popa, aici e popa” — mondogatta mosolyogva és úgy tett, mintha valami jó kis tréfáról lenne szó. A körülálló falusiak pedig jóízűn nevettek és érdeklődésük egyre fokozódott. A fiatalember azonban váratlanul meglátott. Valahogy gyanusnak tűnhettem föl ott a falusi tömeg között. Vagy talán már találkoztunk, amikor a rendőrségre kísérték föl valami hasonló kalamajkából kifolyólag. Elég az hozzá, hogy egyszerre szó nélkül és villámgyorsan zsebrerakta a dióhéjakat.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Ma nem játszunk — mondotta a csodálkozó embereknek és azzal elődalgott. Amikor jobban körülnéztem, láttam, hogy a várakozók között van még két-három nagyon is ismerős arc. Ezek a „cinkosok” voltak, az első „nyerők”, akiknek a megjátszott nyeresége elszédíti a gyanuttan áldozatot.

Arad-nak régi és elpusztíthatatlan rákfenéje a hamiskártyások bandája. A rendőrségen személyszerint ismernek és nyilvántartanak minden hamis játékos, aki ugyszólván minden héthől egy-két napot a kveszturán töltenek. A rendőrség tehetelen velük szemben. Az új kártyatörvény óta valamelyest javult a helyzet. Eddig ugyanis kénytelenek voltak a hamisjátékosokat szélnek eresztteni, akiknek most a járásbíróssággal gyűlik meg a bajuk. Azok azonban, akik egyszer rájöttek az „itt a piros, hol a piros” és különböző válfajainak könnyű kenyerére, azok többé javíthatatlanok. Van Arad-on hamiskártyás, aki kis gyerek kora óta folytatja ezt a mesterséget és bár a rendőrének ugyszólván állandó lakója, még sem mondott le a könnyű keresetről.

Egy idő óta háromtagu társaság ütötte fel a fejét, amely a változatosság kedvéért három kerek kartonlappal „dolgozik”. A játékhoz egyéb felszerelés nem is szükséges. Legfeljebb a játékos előszedi zsebéből az irattárcáját, amelyet egyik kezében tartva asztalként használ. Aztán kezdetét veszi a játék. A játékos felmutatja a három lapot és felteszi a kérdést:

— *Ki mondja meg husz lejért, melyik kartonlap a helyeges?*

A kíváncsiak körülállják, jelentkező azonban az elején nem akad. Újra felhangzik a kérdés, mire egy fiatalember megpróbálja a szerencsését, persze sikerrel. Az első próbát ujak kövtik, s amikor a tömeg látja, hogy a fiatalembernek milyen nagy szerencséje van: akad már gyanutlan vállalkozó, aki megpróbálja a szerencsését. Persze azt senki nem tudja, hogy az első fiatalember a játékos cinkosa. Az érdeklődés nő, a huszlejes tétet százra emelik és végül az áldozatok pénze a játékos zsebébe vándorol.

Az arad-i hamiskártyások áldozatai jórészt a falusiakból kerül ki. Ezért a hamisjátékos bandák rendszerint azokon az útvonalakon ütik fel tanyájukat, amelyekre a falusiak a városba jönnek. Egyik kedvenc tartózkodási helyük az aradul-nou-i hid környéke, egy másik pedig a villamosvasut állomásának a vidéke. Külön kell megemlíteni az úgynevezett „vasuti hamiskártyásokat” akik a vonatok gyanutlan és unatkozó utasai közül szedik áldozataikat. Ezek működnek a legnagyobb eredménnyel, minthogy áldozataik állandóan változnak, ezzel szemben veszély esetén a legközelebbi állomáson elmenekülhetnek. A hamis-játékosok úgy ma már annyira akuttá vált, hogy külön rendőrségi szakosztályra volna szükség megrendszabályozásuk véget. (x. y)

Tanulmányutaf

ajánlunk Aradváros vezetőségének

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Arad városát pénzügyeiben nem sok szerencse kíséri. Számos életrevaló terv elmerült már a város jövedelmeinek szaporítása érdekében, ezek az elgondolások azonban végül is a tervek temetőjében pihentek meg. Ilyen volt a városi zálogház gondolata és még több más ötlet, amelyek azonban nem valósultak meg.

Sokkal több kommerciális érzéket árul el Cluj város tanácsa, amely most például elhatározta, hogy

házkészítésbe veszi a temetkezési intézeteket.

Ez tagadhatatlanul életrevaló gondolat, hiszen a temetkezési egyesületek mindenkor jövedelmező vállalkozások, amelyeknek városi kezelésbe vétele tekintélyes új jövedelmi forrást jelent. A cluj-i városi tanács új szabályrendelete mindössze két szakaszból áll és kimondja, hogy

a jövőben a temetkezés elvégzésére csupán Cluj városának van joga.

Ezt a jogot a város azonban csak akkor gyakorolja, ha megfelelő pénzügyi alapot szerez a temetkezési intézmények megváltására.

Az arad-i városháza eddig kevés életrevaló üzleti tervet valósított meg. A temetkezési intézmények cluj-i, timişoara-i példára történő megváltása mennyivel bizto-

sabb üzleti vállalkozás volna a város számára, mint például a mozik kisajátítása volt, amelyekre eddig nehéz milliókat fizetett rá a legesekélyebb reménység nélkül annak, hogy ezt a hatalmas summát valaha is a mozik révén visszakapja. A régóta vajudó városi zálogház terve is kétoldali haszonnal járna, mert egyrészt jól jönne a szegényebb néposztálynak, másrészt pedig tagadhatatlanul hasznos hozna a város számára. Példák bizonyítják, hogy a polgárság újabb megterhelése, vagy a rosszul bevált üzleti üzletek további erőszakolása nélkül is található még a város anyagi lehetőségeket és új bevételi forrásokat.

Hadjárat a titkos találkahelyek ellen

**Elszaporodtak a zuggarnik és a
diszkrét bejárati randevuszobák**

(ORADEA.) Követendő példát állított fel az oradea-i rendőrség a titkos találkahelyek ellen indított hadjáratával. A zugprostitució egyik szomorú jellegzetessége az ardeal-i városoknak.

**Virágzanak a titkos találkahelyek, amelyeknek
kerítőnői sok fiatal, jobb sorsra érdemes életet in-
dítanak a züllés és az erkölcsi fertő felé.**

Az oradea-i rendőrség erkölcsrendészeti osztályának főnöke, Wolf komiszár közegei révén állandó ellenőrzés alatt tartja az összes ismert találkahelyeket és az utóbbi időben egymásután leplezi le a tiltott szerelmi fészkeket. A tulajdonosokra minden esetben súlyos bírság vár.

Egyik jellegzetes esetét a titkos találkahelyek káros, erkölcsromboló hatásának éppen nemrégiben leplezte le az oradea-i rendőrség.

Az erkölcsrendészeti osztály bizalmas feljelentés alapján már az elmúlt hónapban megfigyelés alá vette Boda Anna Macelor ucca 9 szám alatti lakását. A megfigyelés folyamán a detektívek többször láttak egy feltűnő szépségű, jó családból való fiatal leányt, a 16 éves T. E.-t idegen férfiak társaságában bemenni Boda Anna lakására. Miután megfelelő mennyiségű bizonyítékot gyűjtöttek össze, a rendőrség előállította úgy Boda Annát, mint a rossz utra tért fiatal leányt. A kihallgatás azonban, mint sok esetben, most sem járt eredménnyel. Az elvetemült asszony ugyanis kitanította T. E.-t, aki azt állította, hogy nem Boda Annához, hanem egyik, a házban lakó ismerőséhez járt.

A találkahely tulajdonosnőjének ilyenformán sikerült ezuttal megmenekülnie a büntetéstől.

A rendőrség azonban nem adta fel a harcot. A detektívek továbbra is megfigyelés alatt tartották a gyanús házat és néhány nap előtt sikerült tettenérniök T. E.-t Boda Anna lakásán. A szükséges bizonyítékok most már együtt voltak. Az asszonyt előállították a rendőrségre, szigorú eljárást indítottak ellene, a Macelar uccai találkahelyet pedig zár alá helyezték.

Ez az eset nem egyedülálló abban a harcban, amelyet az oradea-i rendőrség megindított a felburjázott zugprostitúció kiirtására.

Az oradea-i rendőrség eljárása Ardeal-szerte követendő példa.

Köztudomású, hogy úgy Arad-on, mint Timișoara-n, de más, kisebb városokban is virágznak a titkos találkahelyek, amelyeknek tulajdonosnői rendszerint egyben kerítőnői tevékenységet is fejtenek ki.

A titkos találkahelyek kétségtelenül nemcsak teret adnak a zugprostitúció számára, hanem azt ugyyszólván elősegítik és kiterjesztik. A zugprostitúcióról pedig ismeretes, hogy legveszélyesebb melegágya a különböző nemi betegségek terjedésének. Kétségtelen, hogy ennek a problémának a megoldása nem könnyű és általánosan jellegű megoldást követel. Addig is, amíg a zugprostitúció kérdése törvényhozásilag elrendezést nem nyer, a helyi rendőrségi szervek feladata, hogy a titkos találkahelyek üldözésével gátat vessenek a közegészséget veszélyeztető erkölcsi mocsárnak.

Francisc Engelhardt

szücs és szőrmefestő.

STRADA EMINESCU 1 szám.

Elvállalom kifakult divatjamult szőrmék és bundák átfestését, átszabását a legújabb modellek szerint. Speciális gépeimmel szőrmét nyírok és vasalok.

Festek bőrkabátot, keztyűt és mindenféle bőrátut mindenféle színre.

Buttinger Teréz
továbbra is vállal 2 leiért
gallérmosást és vasalást

Strada Consistorului 35 szám

Kapu alatt jobbra az első ajtó

Hazaérkezett a győzelmes román lovagló- csapat

**Beszélgetés Rang főhadnaggal, az
olimpiai tisztí lovaglás győztesével**

(ORADEA.) A román tisztí lovascsapat — öthónapi külföldi időzés után, miközben diadallal részt vett minden nemzetközi versenyen — a napokban érkezett vissza az országba. A csapat tagjai ezek voltak: Chiculescu Petre kapitány, Rang, Popescu Felix, Apostol C. Tudoran, Toma és Zachel C. főhadnagyk.

Külföldi győzelmek

A győzelmes csapat București felé utaztában rövid időt Oradea-n is töltött.

Amerre a csapat külföldön megfordult, mindenütt lelkes fogadtatásban részesült. Először Varsóban vett részt versenyen, amelyen Németország, Franciaország, Japán, Jugoszlávia, Lettország, Esztország, Törökország, Csehszlovákia és még több állam vett részt. A második nemzetközi verseny, amelyen részt vett, Düsseldorfban volt. Harmadikban a lovasversenyekről és versenyló kultuszáról ismert Verdunban szerepeltek a román tisztí lovasok, majd Münchenben állották meg kitűnően a helyüket. A kis versenyzőcsapat képviselte Romániát a berlini nagy olimpián és szereplésének ragyogó sikere minden várakozást felülmúlt. Mint ismeretes, az első helyre német lovas került, a második azonban a versenyen a román Rang főhadnagy lett.

Az utolsó verseny színhelye, amelyen a román csapat részt vett, Bécs volt. Itt Tzopescu főhadnagy megnyerte a bécsi kupát és az osztrák derbyt. Tisztí lovascsapatunk szereplése a nemzetközi versenyen kitűnő benyomást keltett és ma már Romániát veszélyes ellenfélnek tekintik a lovaglás terén.

Az olimpiai győztes: Rang főhadnagy

A kis lovascsapat oradea-i tartózkodásának estéjén az újságíróklubban jött össze egy pohár borra. Az olimpiai győztes Rang főhadnagy jelenlétének híre villámgyorsan elterjedt a teremben és a kíváncsi tekintetek, különösen pedig a női szemek vették ostrom alá a fiatal katonatisztet.

— Főhadnagy ur — szőlitottuk meg — a sajtó részére nem mondhatna egyetmást külföldi utjáról?

— Nem adhatok interjúkat — szabadkozott a főhadnagy.

— Csak arra kérjük, hogy néhány benyomásáról számoljon be, amiket a külföldi versenyeken szerzett. Az országnak tett szolgálatai amugyis ismeretesek...

— Irja meg akkor — mondotta a főhadnagy —, hogy bajtársaimmal és odaadó, hűséges lovainkkal együtt egyetlen célunk és vágyunk volt: a lehető legszebb eredményt érjük el.

— Még valamit. Ugy hallottam, hogy a lováért fantasztikus összeget ajánlottak fel. Igaz ez?

— Nem igaz. De még ha úgy volna is — az egész német birodalmat felajánlhatnák — nem adom oda!

Aki kiharcolta a versenyeken való részvételt

Ezután a győztes tiszti lovascsapat egy másik résztvevőjéhez, Tzopescu Felix főhadnagyhoz fordultunk, aki az osztrák derbi győzelmével hozott dicsőséget az országnak. Először bizalmatlan pillantásokat vetett, majd Chirculescu kapitányra, a csapat vezetőjére nézett, mintha az ő engedélyétől tette volna függővé a beszédet.

— Az a ragyogó eredmény, amelyet a külföldön értünk — mondotta azután — teljes egészében Chirculescu kapitány érdeme. Azé az emberé, aki úgy gondunkat viselte, mint apa a gyermekeinek. Mindent neki köszönhetünk, még azt is, hogy elindulhattunk külföldi körutunkra. Ez az ember úgy dolgozott és olyan eredménnyel, mint ahogyan talán még senki. Külföldön különleges elismerésnek örvend.

Habsburg Antal főherceg vendégei

Tzopescu főhadnagy ezután az emlékeiben keresgélt. Ezek között legelőnkebben él benne a királyi sarj: Elena főhercegasszony és Habsburg Antal főherceg emléke.

Antal főherceg az egész román csapatot egy napon vendégül látta.

— Ebéden vettünk részt. Ugy éreztem magam, mint a mesékben. A kastélyt víz veszi körül. Minden termet megtekintettem. Feltűnt nekem egy helyütt a szerény, román stílusú butorzat, a parasztházba illő székek.

— Itt alszik az anyám — világosított fel Elena főhercegasszony. Vagyis: Mária anyakirálynő szokott ott aludni.

— Antal főherceg mindvégig különös szívélyességről tett tanúságot. A főherceg kis repülőgéppel mindannyian repültünk egy darabot. A főherceg vezette a gépet. Mielőtt felszállottam volna, odajött Elena főhercegasszony a kis István főherceggel:

— Vegye a karjába, Tzopescu — mondotta.

— Igy repültem, karomban a kis főherceggel.

Idáig tartottak dicsőséges tiszti lovascsapatunk tagjának a visszaemlékezései. A kis csapat tagjai reggelig nagyszerűen elszórakoztak a klubban.

Százéves terv bis 120

Neve: Thyndall Frank.

Foglalkozása: egyetemi tanár.

Különös ismertetőjele: hogy ő állította össze a tudósok százéves tervét.

Lássuk csak, milyen feladatok megoldását várja tudós kollégáitól a pennsylvaniai egyetem tanára, a napilapok hiradása szerint?

Elsősorban az életkor meghosszabbítását egyelőre 120 évig.

Eddig a legbanálisabb és leghizelgőbb jókívánság az volt, hogy ha valakinél a felesége, vagy a gyermeke életkora iránt érdeklődtek, az illető így válaszolt:

— *Huszonnyolc éves, bis hundertzwanzig.*

Ezentul ez a „bis 120” kívánság nem fog sem a fantasztikum, sem a hizelgés erejével hatni. Ha valaki csacsenolni akar, akkor a jövőben így kell beszélni:

— *Milyen jól néz maga ki, bis zweihundertvierzig.*

Egy másik terv már fantasztikus.

Frank professzor minden fájdalom megszüntetését igéri.

Fájdalom, nem tudunk hinni a fájdalom megszüntetésében. Mert, ha a tudósoknak sikerül is megszüntetni a fájdalmakat, akad még vállalat, ahol így fogadják az álláskeresőket:

— *Fájdalom, nincs üresedés.*

Ha ezt a „fájdalmat” is megszüntetik Thyndall Frank kollégái, akkor kalapot emelnek előttük dédunokáink!

A Föld körülrepülése a harmadik terv. Még pedig egy nap alatt.

Ugy érezzük, hogy nem lesz nagy katasztrófa, ha két napig tart a Föld körülrepülése. Ezt még kibírjuk, ha nagyon megerőltetjük magunkat.

Nem mondjuk: *ha három napig tartana, akkor öngyilkosságot követnénk el bánatunkban...*

Negyedik terv: zsebóranagyságu adó- és vevőkészülék.

Ugy érezzük, hogy adóval el vagyunk látva. Sőt!...

Vizsont a kereskedők nagyon megörülnének a *vevőkészüléknek*. Ugyis kevés a vevőjük...

Ötödik terv: utazás a holdba.

Ez már igen. Ez azoknak való, akik gazdálkodni szeretnének. Ők saját katasztrális holdjukra szeretnének leutazni, de ezt nem érhetik el. Majd elmehetnek a valódi Holdba.

Mire ezt elérjük, mi már korosak leszünk.

Ha *dr. Frank* terve sikerül, akkor holdkorosak... Lesznek olcsó CFR-utazások.

A holdban egy hetet lehet tölteni.

Ez lesz a Holdtölte...

Nagyon elgondolkasztó a hatodik terv, amely feladatul tűzte ki az éhség kiirtását mesterséges élelmiszerekkel.

Szerintünk: az éhséget a munkanélküliség enyhítésével, állásokkal és az élelmiszerek olcsóbbodásával jobban el lehetne érni. Már évtizedek óta kísérleteznek az éhség megszüntetésével és eddig a legnagyobb sikert egy-egy jó ebéddel érték el a tudósok.

A jó ebédet meg nem kell feltalálni, csak meg kellene adni minden dolgozónak.

*

A hetedik terv tetszett nekünk a legjobban: a nők szépségének teljes megőrzését

Az első terv 120 évet ígér, tehát a hölgyek 120 évig maradnak kívánatosak.

Mi jólküek vagyunk és sok 120 éves barna kislányt kívánunk a tudósoknak, elsősorban Thyndall Frank professzor urnak.

Isten látja lelkünket: nem irigyeljük tőle a szekszepiles 120 éves göröket...

*

A nyolcadik terv *plastikus filmet* ígér, a kilencedik pedig *szédületes gyönyöröket adó ártalmatlan bódítószereket*.

Ez már döfi! Ez kell nekünk! Mégis csak nagy humanista ez a Frank professzor.

Ha világbékét és a háboruk megszüntetését ígérte volna, akkor sem tapsoltunk volna úgy, mint ennek a remek 9-ik pontnak.

Ezt csattanónak hagyta a végére.

Szédületes gyönyöröket adó bódítószert!

És ártalmatlan. Kapuciner helyett szédületes gyönyöröket adó bódítószert kérünk a pincértől. A pincér megkérdi, hogy: habbal vagy hab nélkül.

Beülünk a színházba a szezon legpocsekabb darabjához és bódítószert veszünk be. A világ legjobb darabjának fogjuk látni.

Megnézünk egy csunya nőt és szédületesen gyönyörűnek fogjuk láni.

És itt, ennél a pontnál jöttünk rá arra,

az a Thyndall Frank hazabeszél.

Ezt a kilencedik pontot azért csinálta, hogy „ne jízessen rá” a hetedik pontra.

Mert a „szédületes gyönyöröket adó ártalmatlan bódítószerek” nélkül képtelen lenne gyönyörködni a százéves terv legnagyobb vivmányában: a 120 éves takaros bakfiban.

p-6

Őszi szövetujdonságok.

Legnagyobb angol és francia divatlapok szerint öltözhet, ha felkeresi

CSONT

„Revü” urisزابóságát.

Arad, Str. V. Goldiş — Palatul Banca Românească.

Pesti levél:

A világhírű énekesnő hazai piHENŐkurája

HÉTFŐ

A nagy énekesnőt ma együtt látták az ismert pénzemberrel. A Váci uccában órákig válogattak az ékszerüzletben. A pénzember bevallotta bizalmas barátainak, hogy a házasságkötés már csak napok kérdése.

A pénzember imádja a művésznőt, a művésznő imádja a pénzembert.

KEDD

Az ifju horogkeresztes gróf társaságában reggelig pezsgőzött az énekesnő, aki végül magyar nótákat énekelt a zenekarral. Ime ilyen jess nő az énekesnő, aki nem nagyképüsködik, nem félti hangszálait a meghüléstől, hanem ha jókedve kerekedik, bizony eldanolgat a lokálban is. Azt mondják onnan a nagy közvetlensége, hogy forró szerelembe esett az ifju gróffal. Jövő héten esküszik.

Az ifju gróf imádja a művésznőt, a művésznő imádja az ifju grófol.

SZERDA

A csengő hangú énekesnő Lillafüredre kocsizott a snájdig hirlapíróval. Az njságíró vezette a kocsit, a művésznő mellette ült és szerelmesen simult a szerkesztő ur vállához. Boldog órák voltak ezek... Repült a kocsi, s ők úgy érezték, hogy csak ketten vannak a világon és csak egymásnak és egymásért érdemes élni. Jövő héten lesz az esküvő.

A snájdig hirlapíró imádja a művésznőt, a művésznő, a művésznő imádja a snájdig hirlapíróf.

CSÜTÖRTÖK

Az énekesnő reggelig énekelt a zongora mellett és a zongora billentyűin a neves muzsikus ujjai táncoltak. Szerelmük mdr régi. Londonban kezdődött a mult év őszén. A rilmus, a dal volt jelen vonzalmuk bölcsőségénél. Egymáshoz illenek. Mind a ketten szeretik a sötetet, előtte egy kis tojást nagyon sok hagymával. Régebben imádták Berlint, ahol sok pénzt kerestek, mert az jó hely volt, most már sajnos csak jó heil. Két nap mulva esküsznek örök hűséget egymásnak. Mert...

A muzsikus imádja a művésznőt, a művésznő imádja a muzsikust.

PÉNTEK

A művésznő régi paripáján lovagolt a Nemzeti Lovardában. Az idős, de még mindig ruganyos gróf megkérte a kezét. A művésznő boldogan sóhajtott az igen szóeskát. Mert...

A művész nő imádja az agg grófot, az agg gróf imádja a művésznőt.

SZOMBAT

A volt férj, az árja művész levelet írt az énekesnőnek, hogy házasodjanak újra össze. A művész úgy érzi, hogy felesége és gyermeke mellett van a helye. Viszont a művésznő is úgy érzi. Ő tulajdonképpen csak akkor volt derűs (fröhlich), amikor a férje mellett élt. Mert...

A filmszínész szereti a művésznőt, a művésznő szereti a filmszínészt.

(Részlet a művésznő naplójából.) Csak az újságírókat nem értem, akik állandóan a magánügyeimmel foglalkoznak. Hiszen én olyan visszavonult életet élek. Azért jöttem haza, hogy pihenjek...

Többet ésszel, mint erővel

Havonként, inkasszó útján hajtja be a városi adót a leleményes cluj-i városvezetőség

(CLUJ.) Mint az adót általában, a városi adót sem fizetik szívesen az emberek. Nagy a panasz a városok pénzügyi osztályai részéről az adóhátralékok miatt. Nagy része van ebben kétségtelenül az adóalanyok kényelem-szeretetének is, valamint, hogy

**a városi adók kifizetése többé-kevésbé nagy idő-
megterhelést jelent.**

A városvezetőségek különböző energikus eljárásokkal igyekeztek a polgárokat fokozott adófizetésre bírni, így többek között bevezették a késedelmi kamatot is. Mindenre gondoltak a városvezetőségek, csak arra nem, hogy esetleg

**egy kis praktikus ötlettel és egy kis előzékeny-
séggel többre mennek az adóbehajtás terén, mint
a könnyörtelen szlgorral.**

Végül is a cluj-i városvezetőség volt az, amely rájött a Kolumbus tojására.

— **Miért ne lehetne a városi adót havi részletekben
fizetni? És miért ne lehetne ezeket az adórészleteket ép-
ügy inkasszálni, mint mondjuk a villany-, vagy vízdíjat?**

Cluj város pénzügyi osztálya nem maradt meg pusztán a gondolatnál, hanem már ki is dolgozta az erre vonatkozó tervet. Arra vonatkozólag, hogy mik az új adóbehajtási rendszer előnyei, hallgassuk meg, mint mond

dr. Baba Trifu tanácsos, Cluj város pénzügyi osztályának a főnöke:

— Szükségesnek mutatkozik az új rendszer bevezetése, mert a polgárság nem fizeti adóját és a hátralékok összege egyre növekszik. Új tervünk voltaképp nem más, mint a villamosművek jólbevált módszere. A közönségnek nem kell a jövőben az adóhivatalba fáradnia és várakoznia, amíg kifizetheti esedékes városi illetékét, vagy adóját. Minden hónapban pénzbeszedő jelentkezik a városi adóért, akinek nyugta ellenében ki kell fizetni az esedékes adót. Ez a rendszer úgy a közönség, mint a város szempontjából előnyt jelent. Egyrészt az adófizetőt nem terheli különösebb megterhelés, mert apró részletekben törlesztheti adóját. Ezenfelül nem kell időt pocsékolni az adófizetéssel. Másrészt a város hozzájut követeléséhez és így megfelelhet kötelezettségeinek.

Ime az új adóbehajtási rendszer, amely kétségtelenül sok könnyebbséget jelent a polgárságnak. Más városok számára is melegen ajánlható ez a rendszer. Azonfelül, hogy az adófizetők szempontjából kényelmi és anyagi szempontból egyaránt könnyebbséget jelent, meggyőződésünk, hogy ugyanakkor a várost is kíségetené anyagi nehézségeiből. Jól tudjuk, hogy a villany- és a vízdíjat mindenki szó nélkül kifizeti. Miért? Egyszerűen, mert házhoz jönnek a nyugtával. Így lenne a városi adó részletfizetéssel is. Az új rendszer sikerének egyetlen feltétele, hogy a városi ügyvédek, könyvelők és megbízható inkasszánsokat alkalmazzon.

A cluj-i példa bizonyítja, hogy egy jó ötlet többet segíthet a város pénzügyein, mint egy vagon érélyes fíkiléte titok maradt. Nem lehetett tudni kicsoda, hol lakik és ki rejtőzik mögötte. Nemrégiben kiderült, hogy

Arad-i orvos regényírói sikere

(ARAD.) Gyakran megtörténik az emberrel, hogy amikor lapokban, vagy folyóiratokban böngészik, új név kerül a szemé elé, amely a világon semmit nem mond el hordozója kilétéről. A név egyre sürűbben tűnik fel cikkek írójaként, az írásbavetett gondolatok kapesán az olvasó lassanként kezd megismerkedni vele, a név mögött rejlő lélek titkaival, megismeri világszemléletét és nézetét külvilági eseményekről. Jó ismerősévé válik az író és a név mégis — titok marad.

Egyik ardeal-i folyóirat állandó cikkírója hosszabb idő óta Raffy Ádám. Írások jelentek meg tőle, de az író kiléte titok maradt. Nem lehetett kicsoda, hol lakik és ki rejtőzik mögötte. Nemrégiben kiderült, hogy

ennek a Raffy Ádámnak egyik regényét Budapesten lekötötte egy kiadvállalat és a regény már sajtó alatt van.

Csak egy szűk körű, bizalmas baráti kör tudta, hogy ez a név kit rejt, mert az olvasók nagy többsége még sem gyanítja, hogy az a hely, ahol a titokzatos Raffy Ádám gondolatai megérlelődnek és ahonnan irodalmi karrierje elindult

egy arad-i orvosi rendelő. A titokzatos író és közíró: Raffy Ádám voltaképpen nem más, mint a társadalmi körökben jól ismert arad-i orvos: dr. Kupfer Miksa.

Dr. Kupfer tehetségéről, rendkívüli meglátásairól és kritikai érzékéről már régóta elismeréssel nyilatkoztak azokban a körökben, ahol a bridgen és rómin kívül a szellem is szerephez jut. Ez a kitünő orvos a városnak újszólván minden jelentős szellemi megnyilvánulásában részt vett és minden egyes felszólítása, vagy értekezése élvezetes órákat jelentett. Kupfer Miksa dr. közírói és írói képességeiről azonban csak igen kevesen tudtak. Akik olvasták Raffy Ádám írásait, nem is gondolták, hogy a cikkek írója az arad-i orvossal azonos.

A „leleplezést a Budapesten megjelenő könyve robbantotta ki. Ugyanakkor megfejtették a Raffy Ádám név keletkezésének titkát is. Dr. Kupfer Miksának ugyanis van két fia: az egyik Ádám, a másik Raffael, illetve beceneven az utóbbi Raffy. Ezzel a Raffy Ádám név titka megoldódott. Dr. Kupfer apai szeretete gyermekei nevéből alkotott művésznevet magának.

Amint az érdekes személyi azonosság kitudódott, felkerestük dr. Kupfer Miksát.

— Nincs miért titkoljam a dolgot — mondotta.

— **Bevallom: Raffy Ádám én vagyok.**

— Az értesülés igaz, regényemet elfogadta egy pesti kiadvállalat és a könyv ma már a nyomdában van. Megmondom azonban őszintén, az ügyről irni kissé korainak tartom, mert hiszen a könyv még nem került ki a könyvpiacra. Éppen ezért magáról a könyvről és annak tartalmáról sem nyilatkozhatom.

Dr. Kupfer Miksa-Raffy Ádám regényét a Rózsavölgyi Rt. adja ki, még pedig egyik legértékesebb regénysorozata keretében.

Kiszivárgott az is bizalmas baráti körből, hogy történelmi regényről, illetve korregényről van szó.

Előreláthatólag néhány héten belül Raffy Ádám regénye könyvárusi forgalomba kerül. A regény sikerét illetőleg jóslásokba bocsátkozni természetesen nem lehet, de önmagában is biztató előjel, hogy egy ardeal-i kezdő író regényét elfogadta egy elsőrangú pesti könyvkiadvállalat.

(x. y.)

Az arad-i Steiner-

építészceget alaposan megleckéztette Timișoara város legtanácsosa egy táblai tárgyaláson

Az arad-i Steiner-féle építészeti vállalatnak kétségkívül nincs szerencséje Timișoara-val. Ez a helyzet azonban kölcsönösségen alapszik, mert Timișoara-nak sem volt sok szerencséje a Steiner-céggel. Példa erre a timișoara-i Capitol-mozi beszakadt tetőzete.

Steineréknek tagadhatatlan szerencséjük a szerencsétlenségben, hogy a vadonatúj, kifelé pompásan mutató moziépület teteje nem akkor szakadt le, amikor a helyiség zsufolásig tele volt emberekkel. Ha szerencséjére tömegszerencsétlenség nem is volt, de

az eset tagadhatatlanul igen erős visszahtást keltett Timișoara-n és nem valószínű, hogy ezek után a timișoara-i városvezetés valamelyik középületét a jövőben Steinerékkel építtesse.

Csak esodálni lehet, hogy az építkezési cégben ezek után volt annyi önbizalom és vállalkozási kedv, hogy megpályázta az arad-i repülőtér építését. Ha a pályázatot nem is nyerte meg, de már magában véve az a tény, hogy a pályázatot beadta, feltűnést keltő a Capitol-mozi esete után.

Hogy Timișoara-n a Capitol-mozi beomlásának gyászos esete még eleven emlékként él, azt élénken bizonyítja az a jelenet, amely legutóbb a Steiner-cég és Timișoara városa közötti per tárgyalása során lejátszódott. A timișoara-i pénzügyigazgatóság ugyanis még a mozi építkezése alapján 800 ezer leies adóval terhelte meg Steiner építész, aki az adót megfeleltette azon a címen, hogy Arad-on már fizetett kereseti adót és így nem lehet újból megadóztatni.

A felebbezést — amint ismeretes — a törvényszék elutasította és a pénzügyi hatóságok igyekeztek a nagyösszegű adó első részletét, 250 ezer leit behajtani.

Végrehajtást vezettek és ezt az összeget levonták Steinernek a válással szembeni követeléséből. Amikor a város 1933-ban megejtette az elszámolást Steinerrel, az építész járandóságából levonták a negyedmilliónyi adót. Steiner nem volt megelégedve az elintézési móddal és kártérítési pert indított Timișoara városa ellen. Előállott tehát az a tragikomikus eset, hogy éppen a Steiner építészeti cég, amely magán viseli a Capitol-mozi beomlásának az ódiúmat, perelte be kártérítésért Timișoara városát, holott

ismerve a történeteket, csak ellentétes kártérítési keresetről álmodhatott volna bárki.

Steiner keresetét a törvényszék elutasította, mire a táblához fordult vélt sérelmeinek orvoslásáért. A táblai tárgyaláson Berger Ármin dr., ismert timișoara-i ügyvéd, a város képviselőjében kérte a kereset másodfokon való elutasítását is. A város járandóságából a pénzügyi hatóságok levonták a negyedmilliót és így jogosan kártalanította magát, amikor Steiner járandóságából is levonta ezt az összeget — mondotta az ügyvéd, majd emelt hangon így folytatta:

— **Egyébként is, ha valaki kárt szenvedett az egész Capitol-ügyben, az a város volt. Nem akarom felidézni a Capitol-mozi beomlásának a részleteit, de a közvélemény előtt is jobban tenné Steiner építész, ha hallgatna és békében hagyná Timișoara városát.**

A keresetet természetesen a tábla is elutasította, maga a tárgyalás pedig élénk feltűnést keltett. A Steiner-cég tehát kétségtelenül nem a legszerencsésebben cselekedett, amikor a gyászos emlékü Capitol-mozi ügy után kártérítési pert indított Timișoara ellen. Az ilyen ügyeken csak a hosszas hallgatás és az elévülés segít, ezenfelül a Steiner-cég megtépázott nimbuszának sem használnak az olyan kellemetlen kijelentések, mint amilyenek a táblai tárgyaláson elhangzottak.

A többségi sajtó az Ország-Világ tükrében

Az élet üteme meggyorsult, ezernyi probléma lebeg szemünk előtt. Új programok, új világnézetek kerültek előtérbe, amelyek között a ma embere tájékozódni kíván. A nagy taposómalom időörülő kerekei azonban nem engedik meg, hogy az olvasó a sokféle politikai pártállás és célkitűzés hivatalos és félhivatalos lapjait naponta olvashassa és ilyen módon tájékozódjék a szempontok és törekvések utvesztőjében. Az Ország-Világ épen ennek tudatában vél jó szolgálatot teljesíteni, amikor a legkülönbözőbb világnézetű többségi és külföldi lapokból átvett szemelvényei útján az olvasó elé tárja a helyzetet. Ugy érezzük, hogy olvasóink, akik kíváncsiak arra, hogy az egyes előtérben álló kérdésekről, politikai, társadalmi közgazdasági időszerű eseményekről miképpen vélekedik például a többségi sajtó, örömmel fogadják majd hézagpótló munkásságunkat. Minden megjegyzés és kommentár nélkül leköszölt szemelvényeinkkel tehát, úgy véljük, hasznos feladatot teljesítünk, mert lehetővé tesszük olvasóink számára, hogy a többségi sajtó nehezen áttekinthető és számára eddig jórészt ismeretlen terepnumával megismerkedjék.

Munkatáborokba kell utalni a kétes egzisztenciákat!

(ORADEA). Így látszik még sem sikerül a hazárdjátékfront igyekezete, amely arra irányul, hogy a belügyminiszter szigorú rendelkezéseit legalább részben hatálytalanítsák. A belügyminiszter rendíhetetlen határozottsággal szerez érvényt akaratának és kiméretlenül felgöngyölti a titkos hazárdjátékfrontot.

Értesülésünk szerint a közeljövőben újabb szenzációs intézkedések követik a már eddig kiadott rendelkezéseket, s nemcsak közigazgatási elbánás alá vonják a rulett és kártyafront gyanús elemeit, hanem olyan rendelkezések is érvényesülnek, amelyek egyszer és mindenkorra lehetetlenné teszik a siserahad további garázdálkodásait.

A jószándéku kormány nyilván nem tudja, hogy az új játéktörvénnyel milyen kemény fába vágta a fejszéjét. A rulett és kártyaalvilág al és mellékvezérei mindenre energiájukat arra az egyetlen feladatra koncentrálják, hogy gátat vessenek a tisztogató munka folytatásának. Nem kétséges, hogy ebből a birkózásból ezuttal a hatóságok kerülnek ki győztesen.

Az állandó razzizálás és a tisztogatósi munka nem állhat meg a rulett és kártyafrontnál. Az alvilág rendkívül széles működési területén bő aratásra van kilátása rendészeti hatóságoknak.

Számtalan olyan kétes egzisztencia működik nemcsak a fővárosban, de a vidéki városokban is, akik óvatossan megkerülik a büntetőparagrafusok rendelkező részeit, s áldozataikat olyan fejlett technikával fosztják ki, hogy nem állíthatók bíróságok elé. Sajtóbrigantik, perzsaszőnyegügynökök, angolszövet utazók, zsaroló funkcionáriusok etb.

Ezeket a gyanús egzisztenciákat is alaposan szemügyre kell venni és rájuk is vonatkoztatni kell azokat az óvóintézkedéseket, amelyek lehetetlenné teszik, hogy a jövőben is folytathassák végzetes működésüket. Munkatáborokba kell utalni ezeket a vasalt nadrágba bujt gangsztereket! Ezek az elemek régesrégen megérették már arra, hogy a közigazgatás bárdja lecsapjon rájuk.

Akkor is, ha márkás protektorok állnak a hátuk mögött!...

Jrdeal és Banat legelterjedtebb magyar napilapja a

Temesvári Hirlap

megjelenik naponta, vasárnap kivételével, a déli órákban

BUCSU az erős valutáktól

Isten vele, Svájci Frank! — nem szép öntől, hogy ilyen szegyenben hagyott bennünket! Tizenhat év óta Kegyedet ünnepeltük, Kegyedben kalkuláltunk, Kegyed volt oszlopunk és támaszunk. Hát már Kegyed is? Ilyen erkölcsös és jellemsszlárd hölgy is áruba bocsátja magát? Nagysád sem állhatatos és nem büszke a kurzusára.

Egy illúzióval megint szegényebbek lettünk, viszont leiben gazdagabbak! Ugy látszik, szegény embernek tényleg szegény a szerencséje: csak azon keres valamit, hogy másoknak is rosszul megy. Hát ezen az alapon már nagyon jó konjunkturában vagyunk: akinek még mindig nem megy rosszul, az már men is igazi gazdag. Ebben a sorozatos és rendszeres elsovadásban, ebben a sorozatos és rendszeres elsovadásban, ebben a káprázatos csillaghullásban, ami a világon végbemegy és amit hivatalos helyek szervezett, közös és céltudatos akciónak próbálnak beállítani, ebben a szörnyü tohubabohuban, amelyben ma-holnap csak az árucseré fog szilárd alapon nyugodni, amely kitünő eszköz volt tizezer év előtt is, — ma már valóban sohasem lehet tudni, hogy a reggeli újságokban mit fogunk olvasni. Ha holnap arra virradunk, hogy a népszövetség felkéri a négust, vegye át az európai egyesült államok kormányzását, vagy ha kimondják, hogy ezentúl a kínai tincs az egységes hajviselet, semmi jogunk sincs csodálkozni, mert, — ezt is megérdemeljük.

Kedves Svájci Frank, egy kérésünk volna. Legyen kegyed az utolsó meglepetés! Nekünk elég volt a négyhasábos címekből, a vastag betűkből, a hajmeresztő tipografizálásból! Mi szürke és unalmas lapokat szeretnénk olvasni, amelyekben a legérdekesebb esemény Averescu marsall filosemita politikája, vagy Tătărescu miniszterelnök közös vadászata Mihalache nemzeti-parasztpárti elnökkel. Nekünk elég az ilyesmi is, nekünk nem kell világesemény. Kérem, kedves Svájci Frank, legyen Ön az zárszó, az utolsó szám, a befejező attrakció! Nekünk nem kell nemzetközi hirszolgálat: nekünk az a jó öreg lapzerkesztő kell, aki nem bontotta fel a sürgönyt, mert az volt a meggyőződése, hogy csak annak sürgős, aki küldte...

B É L Y E G Z Ő K E T

olcsón, jól és
azonnal készít

STAMPA

bélyegzőgyár Arad, a
főpostával szemben

— Autobusz, strand, sporttelep, szabadtéri, köztelekbe nyuló idegen fényreklámok stb. — amelyek városi bérlemény tárgyát képezik, — kizárólagos feladási helye az Ország Világ kiadóhivatalában az »Agger« reklámvállalat. Arad, Bulv. Regele Ferdinand 19.

Optimizmusának

lett áldozata a Gyapju- ipar fiatal elhunyt elnökigazgatója

(TIMIȘOARA). Már hetek óta sirhant domborodik a Budapesten tragikus hirtelenséggel elhunyt alig harmincnégyéves Hatvany Péter báró koporsója fölött, aki tudvalevően élete utolsó órájában tért vissza a zsidó vallásra, de még mindig nem ült el a kérdés, miért kellett meghalnia a fiatal és lászólag makkegészséges bárónak?

A napilapok hiradása szerint a timișoara-i Gyapjuipar kiváló elnökigazgatója vakbéloperáció következtében hunyt el. De nem ez az igazság. Hatvany Péter bárónak sohasem volt vakbélgyulladás. Halálát kizárólag okozta, hogy a harmincnégy éves, életerős fiatalember nem hitte el kezelő professzorának, hogy bélkomplikációitól eredő fájdalmait csak azonnali műtéti beavatkozással lehet megszüntetni. Hatvany Péter báró huszonnyég órai haladékot kért Winternitz profeszortól arra, hogy sürgős dolgait kell elintézni, mielőtt a műtetre befekszik a szanatóriumba.

Winternitz professzor maximálisan huszonnyégórát engedélyezett a báró számára, aki Timișoara-ra jött halaszthatatlan teendőinek elvégzésére. Minthogy időközben fájdalmai enyhültek, majd teljesen meg is szüntek, nem vette komolyan a professor óvó figyelmeztetését s a huszonnyég órából több hónap lett. Sőt! Hazaérkezése után előbb még fácánvadászatra rándult Hatvany Péter báró s csak, amikor a vadászatok során fájdalmai kiújultak, jelentkezett a szanatóriumban.

Azonnal végrehajtották a műtétet de már késő volt. A harmincnégyéves fiatal báró áldozatul esett fiatalos, nemtörődöm optimizmusának.

Weisz István

ur i s z a b ó s á g

Szövektkülönlegességek nagy választékban. — kitünő szabás, elsőrendü kidolgozás

ARAD, Strada Eminescu 15.

Pyjamák, ágyneműek, női és férfi fehérneműek legszebb kivitelben, legolcsóbban

KOZSINEKNÉ

fehérnemű varrodájában készülnek.

Arad, Srada Brancovici 1.

Halottakhoz vagy jól, vagy semmit

1.

(TIMIȘOARA.) Klein Simon és Klein Sámuel nemesak névrokonok, hanem testvérek is. Mindketten nősek. Feleségeiket egyformán Kleinnének hívják és egyformán nem szeretik egymást.

2.

Régi, szép zsidó szokás, hogy a nagy őszi ünnepek előtt temetőbe mennek a vallásos zsidók, hogy meglátogassák szeretteik sírját.

3.

Elment a temetőbe Klein Sámuel is. Felkereste szülei sírját, aztán megállott a nagy rabbi sírja előtt, akinek sírhantján már egy-néhány levél volt. Régi szokás az is, hogy a rabbi sírjára leveleket tesznek és ebben a levelekben kívánságaikat írják le.

Klein Sámuel felfedezte, hogy az egyik levélen ismerős írás van. És annak ellenére, hogy nem ő volt a címzett, felvette a sírról a levelet és elolvasta...

4.

Elolvasni és felháborodni egy pillanat műve volt.

A levelet ugyanis a sógornője írta és nem kisebb dolgot kért a nagy rabbitól, mint azt, hogy „szólítsa magához” sógornőjét, Klein Sámuelét...

5.

A férj rohant sógornőjéhez és heves szemrehánysokkal illette eselkedetéért. Klein és Kleinné csupa olyan szót vagdosott egymás fejéhez, amelyekből egyetlen egy sem volt nyomdafestéket megtűrő kifejezés.

6.

Az asszony nyerte meg a szócsatát. Kijelentette, hogy feljeleníti sógorát levéltitok megsértéséért, mert nem ő volt a címzett és mégis elolvasta a levelet.

Klein Sámuel nem hagyta magát. Elhatározta, hogy pert indít, még pedig életveszélyes fenyegetés címen, mert az elhunyt rabbitól azt kérte, hogy: vegye magához minél előbb a feleségét...

7.

Ha sógor és sógornő beváltja fenyegetését, akkor nincs kizárva, hogy a rabbi sírja a levelek mellé egy bírósági tanuidézés is kerül.

8.

Ez az eset élénk bizonyítéka annak, hogy halottakhoz vagy jól, vagy semmit sem szabad írni, mert baj lehet belőle... t—c

**Kül- és belföldi
gyógyszerekkülönlegességek**

DOJTEK gyógyszerárban

Amiről beszélnek és amiről hallgatnak

— *Kőrössy Márton, Timișoara.* — Azért irtuk ki az egész nevét és címét, mert csaknem biztosak vagyunk benne, hogy hamis néven és címen írt. Levele különben meglehetősen zavaros és sötét. Annyit sikerült belőle kihámozni, hogy maga nem nagyon szereti a zsidókat, sőt igen-igen gyűlöli is őket és hogy maga egy nagyon szilaj ember. Nem értjük, miért kellett sorait annyi átokkal, szitokkal, közönséges trágársággal teletűzdelnie, miért kellett annyi marhaságot és sületlenséget összeírnia négy hatalmas, türelmes oldalon keresztül, mikor silány mondanivalóját egyetlen satnya tömönlatban is megírhatta volna. Hogy szorgalma és buzgalma, amellyel zagyva levelét hozzánk-izzadta, mégse menjen egészen veszendőbe, egy jóindulatu tanácsot adunk magának: vizsgálta meg magát egy orvossal. De nagyon sürgősen. Mi ugyanis azt hisszük, hogy maga beteg. Na, ne haragudjék ezért ránk még jobban! Márton! Marci!

— **Vulpe Iosif** arad-i polgármesterhelyettes, munkakamarai elnök családjában négyszeres bensőséges jubileumot ülték az elmúlt héten. Édesanyja most ünnepelte nyolcvanadik születésnapját. Ugyanakkor az ősz matróna legidősebb fia, **Vulpe Nicolau** lelkes születésének hatvanadik évfordulóját ünnepelte. Ezen a napon volt leányának, **Nichiforne Sidonia** házasságának tizenhatodik évfordulója, míg unokájának, **Vulpe Ștefan** timișoara-i munkakamarai elnök leányának, **Popovici Aurel** főhadnaggyal kötött házasságának első évfordulója. A ritka családi ünnepet kitűnő hangulatban együtt ülték meg a családtagok, akik valamennyien szerető odaadással, szívük minden melegével vették körül a nagyszerű jubileum legboldogabbját — a nagymamát.

— Nagyszabású kulturális eseményt készít elő az SGA turistaosztálya. Október 18-án, vasárnap délelőtt ünnepélyes külsőségek között nyílik meg Arad-on a kitűnően megszervezett országos amatőr fényképképzés, amelyen részt vesznek az elismerten legjobb amatőr fényképészek. A nagyszabású kiállítás iránt országos érdeklődés nyilvánul meg.

— Az *Ország-Világ* budapesti tudósítója hónapokkal ezelőtt megírta lapunkban, hogy élelmiszerkihágásokkal kapcsolatban **elítélték a Meisl Gyula-céget**. Szerkesztőségünknek természetesen nem áll módjában ellenőrizni a tudósítás hitelességét. Jóllehet a cikk adatokkal és számokkal volt alátámasztva, az igazság kedvéért utólag mégis megérdeklődtük az ügyet. Egy kissé furesának találtuk, hogy egy világhírű cég beleszédjen holmi piaci árusok hibájába. *Nem tartottuk valószínűnek, hogy ez a minden országban fémjelzett vállalat konfliktusba kerüljön a kihágási bíróságokkal.* Érdeklődésünkre megtudtuk, hogy élelmiszerkihágásért valóban elítélték Budapesten egy *Meisl* (nem

Mein!) Gyula nevű céget, amely azonban részvénytársaság, hanem egy *külvárosi kiskereskedő*. Anélkül, hogy a rektifikálásra felkért volna bennünket ez a hatalmas vállalat, készséggel igazítjuk helyre a névcsereét.

— *Közügy*. — Cenzura törölte. Sajnos, nem első esetben kísérletezőnk hiába ezzel a kérdéssel, amely valóban felháborító. Annyiban azonban mégis igaza van a cenzurának, hogy a lapok részéről minden figyelemreméltatás olaj volna a tűzre.

A napokban utazott el Arad-ról *dr. Aufricht* Gusztáv arad-i származású newyorki orvos és néhány nap múlva követte őt fivére, *Aufricht Rudolf*, ugyancsak newyorki borkereskedő. A két fivér látogatásban volt itteni hozzátartozóinál. Itt tartózkodásuk ideje alatt sok érdekes részletet meséltek el az amerikai viszonyokról, tapasztalatokról, élményekről, lehetőségekről és tervekről. Ujabb hazájukba magukkal vitték fivérüknek, *Aufricht Adolfnak* két tehetséges fiát, akiket jól ismer az arad-i közönség. A két *Aufricht*-fiú ugyanis hosszú ideig kedvence volt a gyermekzsuroknak és ifjusági előadásoknak ötletes zenéi produkcióik révén. A „*Rob-Gabo duo*” most elindult Amerikába, hogy valamilyen realisabb életpályát válasszon magának.

— Most hullottok, hogy a budapesti *Kuria* eltiltotta a Szent István pótkávé gyárosát, a Kőbányai Serfőző Részvénytársaságot attól, hogy ügynökei a *Frank Henrik és Fiai* pótkávégyárat — bár ez nem megbélyegző — zsidó vállalatnak tüntessék fel.

— **Súlyos betegen fekszik a budapesti svábhegyi szazatóriumban Küpf János dr. ügyvéd, az arad-i jogásztársadalom egyik legkiválóbb, köztiszteltetben álló taga. Ismerősök jóbarátok tömege érdeklődik állapotán hogyléte felől, mely remélhetőleg rövidesen jóra fordul.**

— *1243 sz. előfzető, Braşov*. — Sajnáljuk, hogy rendkívül érdekes és értelmes írása valamilyen véletlenség folytán csak elkésetten került a kezünkbe és így már elvesztette az aktualitását. Nagyon örülünk, ha leveleivel máskor is felkeresne bennünket, mert ha máskor is olyan érdekes mondanivalói lesznek, mint most, szívesen adunk helyet írásainak.

— *Angelo* mester híres arról Budapesten, hogy mindenkit megszépít, megfiatalít lencséjével. Egy vasuti mozdonyból várcsokor lesz, ha *Angelo* fényképezi le. Most is „*brillirozott*”. A Színházi Élet legutolsó számában egy kép jelent meg, amely az aláírás szerint *Fedák Sári* és *Dénes Györgyöt* ábrázolja. *Déncst* meg lehet ismerni. De *Fedákot* nem. *Angelo* egy tizenhatéves kislányt varázsolt Zsaszából, akít pedig nem kell megszépíteni, megfiatalítani, mert remekül néz ki és színpadon, életben egyformái illúziót kelt. A budapesti Vig-színházban *Fedák Dénes* mamáját játsza. *Angelo* képe viszont úgy néz ki, mintha *Dénes és lányát* mutatná be. A legszomorubb, hogy a

Irógépek eladása, számológépek, tőtőtollak javítása. Az ország legrégebb, legjelentősebb szaküzlete

S Z E G F Ü

Arad, Strada Bratianu No. 7. — Telefon 111.

fényképen levő nő egyáltalán nem hasonlít Fedákra. Kedves *Angelo* mester, ezt még sem szabad! Ez elsősorban *Zsaszára* nézve sértő, akinek semmi szüksége sincs arra, hogy a fotografián egy idegen nő szerepeljen népszerű profilképpé helyett.

— *L. József, Satumare*. — Arról az uccai inzultusról, amelyet le-velében leír, mi is értesültünk. Azonban nem szabad ennek az apró cseletnek olyan nagy jelentőséget tulajdonítani, hogy foglalkozunk vele. Különösen a mostani feszült atmoszférában fokozottabb mértékben elővigyázatosnak kell lenni.

— *Nyitott szem, Timișoara*. — A beküldött újságcikket mi is olvastuk. És a mi figyelmünket sem kerülte el, hogy az illető lap kétszer jött ki egymásután ugyanazzal a spanyol „*farbával*”. Foglalkozni azonban már nincs kedvünk ezzel a kérdéssel kapcsolatosan, mert csak reklámot csinálnak neki. Oly kevesen olvassák, hagyjuk szegényeket.

— Néhány nap előtt rendkívül érdekes kép érkezett Arad-ra. A lapot *Demeter Aranka*, az arad-i szintársulat volt tagja küldte az itteni ismerőseinek a Földközi tengerről, utban Délamerika felé. — *Demeter Aranka* hosszabb ideig állott az arad-i szintársulat kötelékében, majd az itteni Rador távirati irodának volt értékes tisztviselője. Nemrégiben édesanyja hívására utnak indult az óceánon túlra, Montevideóba. Az érdekes véletlen úgy hozta magával, hogy éppen azon a hajón, amelyen elindult új hazát keresni, utazott a magyar vízipóló csapat és az olimpiai uszóbajnok-gárda, *Csik Ferenc* az élen. A kitűnő magyar együttes ugyanis algiri körutra indult. *Demeter Aranka* képeslapját a vidám magyar fiúk is aláírták és az aláírások között látható a bajnok *Csik Ferenc* autogrammjára is. Ilyen érdekes és örömteli élményben volt része a hosszú utra indult szimpatikus arad-i urilánynak, aki azóta bizonyára már bevezett valamelyik amerikai kikötőbe.

— **Bundásnak szól ez az üzenetünk és abban igazat adunk neki, hogy szörmevásárlás és szörmeápolás bizalom és szakértelem dolga.** — ez tényleg olyan igazság, mint 2x2=4. A közönség tényleg csak a szakértelemmel szemben lehet bizalommal. Kontárok csak kontármunkát végezhetnek. Szakmai tudást nem lehet megszerezni, azt meg kell tanulni! Műhelytitkok morzsáit lehet ellopni a szomszédban, — de abból önnálló egész tudás sohasem válhat.

— **K. L. igazgató Timișoara.** — Nagyon köszönjük szellemes, okos sorait és köszönjük hozzánk való ragaszkodását. Hígyje el, hogy mi mindenkor megbecsüljük az olyan olvasókat, akik — mint Ön is — ilyen becsületes kiltartással állanak mellettünk. Ha ráérő ideje lesz, írjon máskor is.

— Az „új bevezetés”-ekre senkisé is kíváncsi, — ez legfeljebb a főorvosi hivatalt érdekelheti. Az ilyen hirdetések izléstelenek és megérdemlik a cenzor vörös ceruzáját. A fürdőben szagtalan kádat adjanak, tiszta vizet, szappant és rendes törülközőt, — az „új bevezetés”-eket hagyjuk, — ezek nem vezetnek jóra.

**Egészen
röviden:**

az

ORSZÁG-VILÁG
(Erdélyi Élet)

**a legjobb,
a legrégebb,
a legmagyarabb,
a legérdekesebb,
a legmegbízhatóbb
romániai magyar-
nyelvű riportlap!
Olvassa és terjessze!**